

بررسی توصیفی میزان مشارکت زنان در بولتن فولکلور موسسه ائل بیلیمی

(به مناسبت ۸ مارس روز جهانی زن)

یاشین زوزلو

مقدمه:

اولین شماره بولتن فولکلور موسسه ائل بیلیمی به عنوان اولین مرکز متمرکز فولکلور، با محوریت قرار دادن مفاهیم فولکلوریک آذربایجان از دی ماه ۱۳۸۷ به طور رسمی آغاز به کار کرده است.

این موسسه با تعریف «فولکلور» به شکل زیر اقدام به جمع آوری ماتریال‌های مربوطه کرده است:

فلکلور زمان-زمان گلنکلر اوزرینده یارانیب، یابینلانان، خالق کولتورودور^۱.

فولکلور فرهنگ مردمی است که در طول زمان بر اساس آداب و رسوم مردم شکل گرفته و گسترش پیدا کرده است.

لذا موضوعات مرتبط با این تعریف و هر آنچه که بتوان بر اساس تعریف بالا آن را زیر مجموعه‌ای از فولکلور دانست می‌تواند به عنوان مبحثی فولکلوریک در نشریه مزبور قید گردد.

بنا بر تعریف بالا فولکلور به دو دسته عمده فولکلور معنوی و فولکلور مادی قابل تقسیم است که هر یک دارای زیر شاخه‌هایی مانند: موسیقی، ادبیات، باورهای دینی، زنان و فولکلور و... است^۲.

گسترده‌گی و غنای مباحث فولکلوریک مطروحه طیف وسیعی از مردم را متناسب با علایق و تخصص خود ترغیب به مشارکت در جمع‌آوری بایاتی‌ها، داستان‌ها، ادبیات آشیق، رقص، مراسم‌ها، عادات و رسوم، طبابت، طبخ، اسطوره و صدها زیرمجموعه مرتبط با فولکلور کرد که تا کنون به دلیل نبودن مرجعی برای ثبت و ضبط پراکنده مانده و چه بسا از بین رفته بودند.

از دی ماه ۱۳۸۷ تا تابستان ۱۳۹۴، ۷۴ شماره از این گنجینه عظیم تحت عنوان «ئل بیلیمی» و دو شماره از آن تحت عنوان «ئلدن» ثبت و ضبط شد که از این ۷۴ شماره ۳۶ شماره تحت عنوان ویژه نامه‌های مختلف و ۳۸ شماره به صورت عادی زیر چاپ رفته‌اند. نکته حائز اهمیت در این مساله این

^۱- فولکلور مبحثی (۲) فولکلور نه دئییل؟ علیرضا صرافی، ۶۷-اینجی سای، تیر ۱۳۹۳، ص: ۹

^۲- فولکلور مبحثی (۱) فولکلور نه دئییل؟ علیرضا صرافی، ۶۵-اینجی سای، اردیبهشت ۹۳، ص: ۶

است که ویژه نامه‌های نشر شده سبب ایجاد کارگروه‌ها و جمع شدن افراد متخصص دور هم شده که فصل نوینی از کار گروهی سیستماتیک را پایه گذاری کرده است.

از ویژه نامه‌های قید شده در نشریه «اثر بیلیمی»، ۱۱ ویژه نامه فولکلور زنان تحت عنوان عمومی "فولکلور و زن" به چاپ رسیده است که نشان از دقت نظر این نشریه به مبحث زنان و نقش آن‌ها در شکل‌گیری فولکلور، واگذاری مدیریت شماره‌های این ویژه نامه به خود زنان که سبب استقلال کاری آن‌ها در نشریه فوق شده است و البته حضور و فعالیت مستمر و پر رنگ خود زنان در مبحث مربوطه دارد.

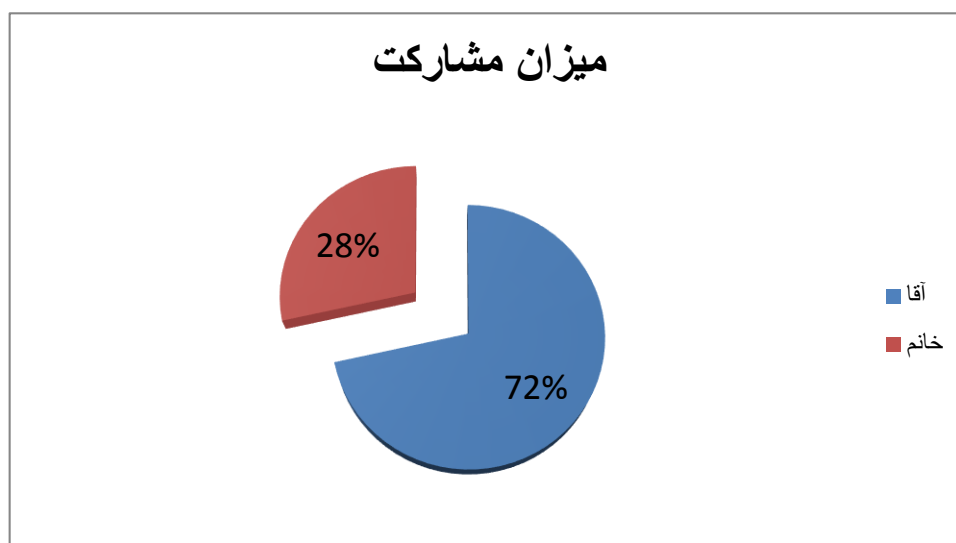
مطالعه حاضر به بررسی و ارزیابی نقش و جایگاه زنان در نشریه «اثر بیلیمی» از زمان شروع به کار این نشریه (دی ماه ۱۳۸۷) تا آخرین شماره آن (تابستان ۱۳۹۴) پرداخته است.

قبل از ورود به موضوع لازم است به نکات ذیل توجه شود:

- ۱- آمار مطرح شده توصیفی است از مشارکت و فعالیت زنان در نشریه مذکور.
- ۲- جامعه نمونه؛ زنان فعال نشریه در نظر گرفته شده است.
- ۳- زنان فعال زنانی هستند که میزان مطالب ارسالی از آن‌ها در نشریه بیش از ۳ مقاله باشد.

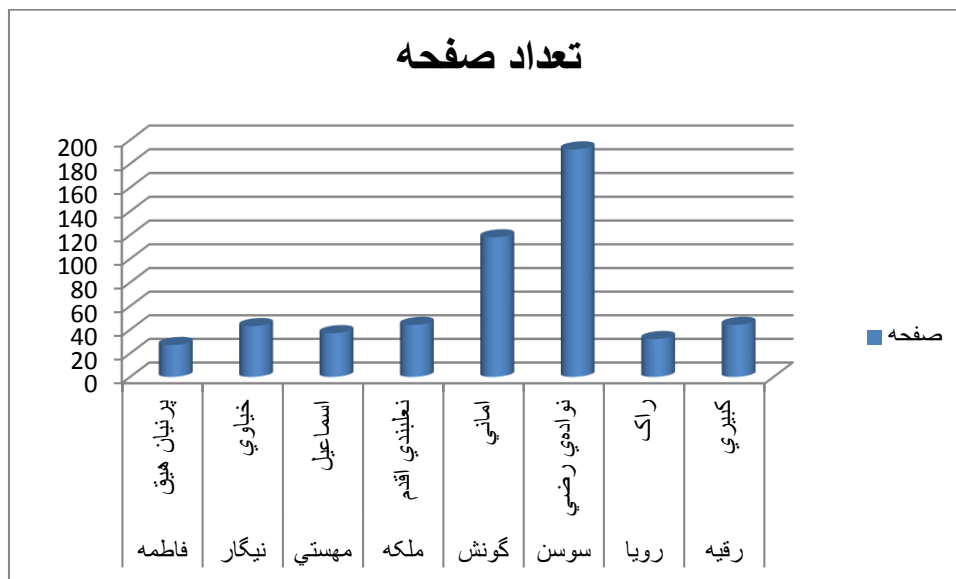
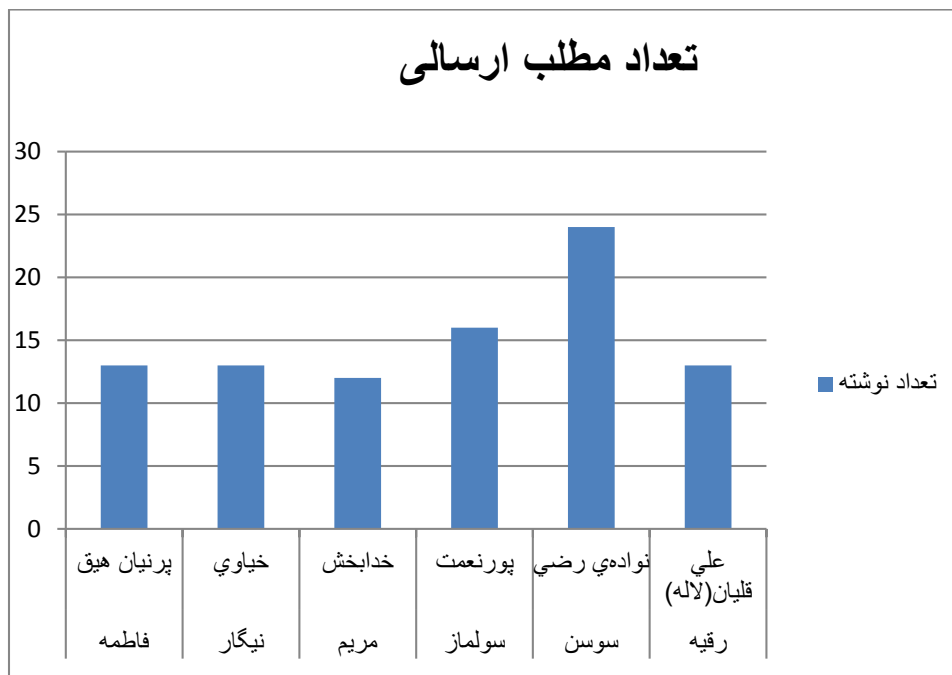
میزان مشارکت کل زنان در نشریه:

از بین ۲۴۶ نویسنده نشریه اثر بیلیمی ۱۷۶ نفر آن را آقایان و ۷۰ نفر از آن‌ها را خانم‌ها تشکیل می‌دهند. یعنی چیزی قریب به ۳۰٪ نویسندگان اثر بیلیمی خانم هستند.

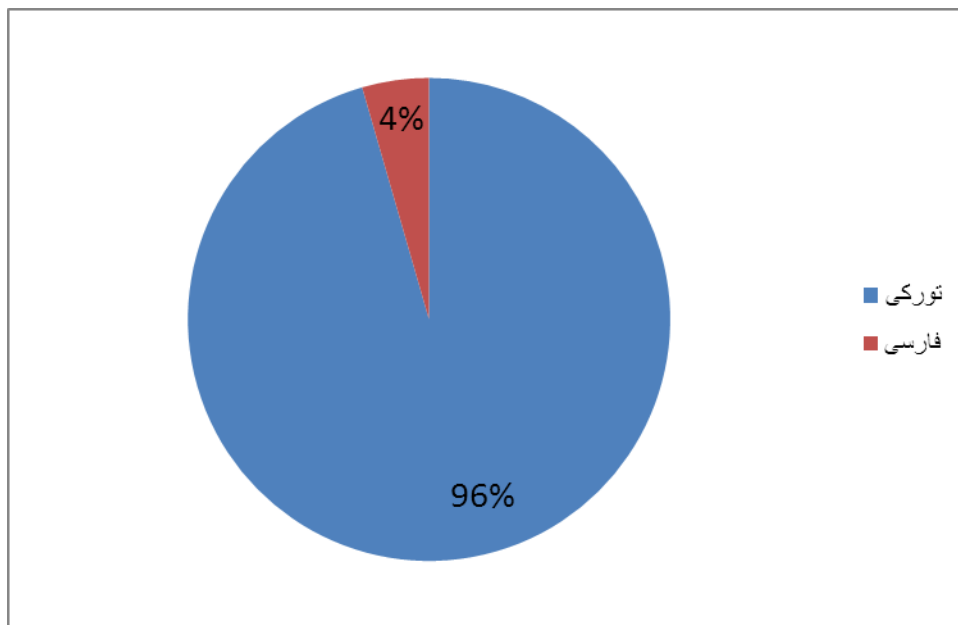
فعالترین نویسندگان زن

فعالترین نویسندگان زن نشریه را با توجه به تفکیک بیشترین میزان صفحات ارسالی (بیش از ۲۵ صفحه) و تعداد نوشته (بیش از ده مقاله) طی نمودارهای زیر نشان داد.

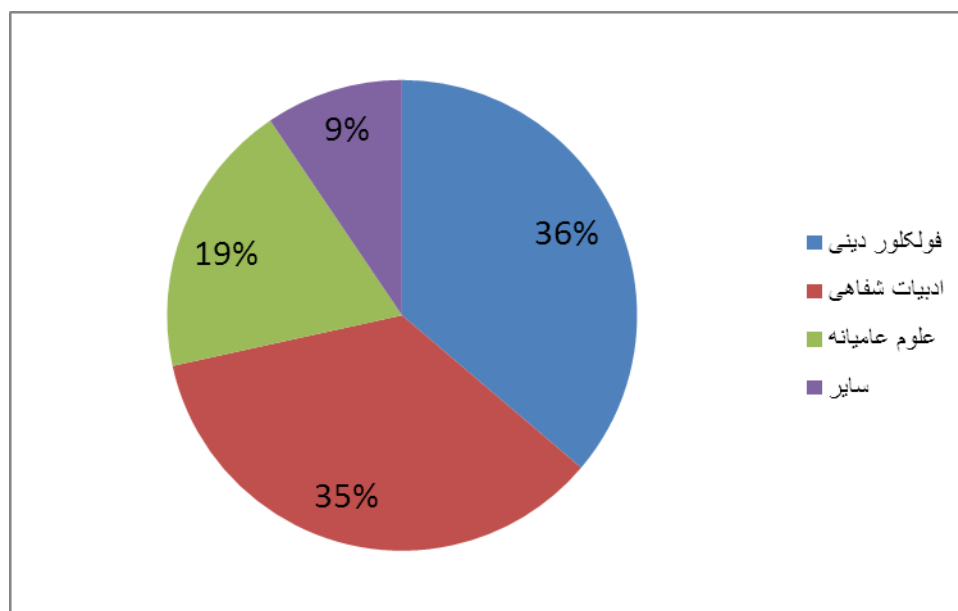
زبان:

نشریه ائل بیلیمی نشریه‌ای دو زبانه هست که در آن مطالب به دو زبان تورکی و فارسی درج می‌شود. زنان فعال در نشریه نیز نوشته‌های خود را در دو زبان تورکی و فارسی ارائه داده اند که از این میزان ۹۶٪ به زبان تورکی و ۴٪ به زبان فارسی تحریر شده است.

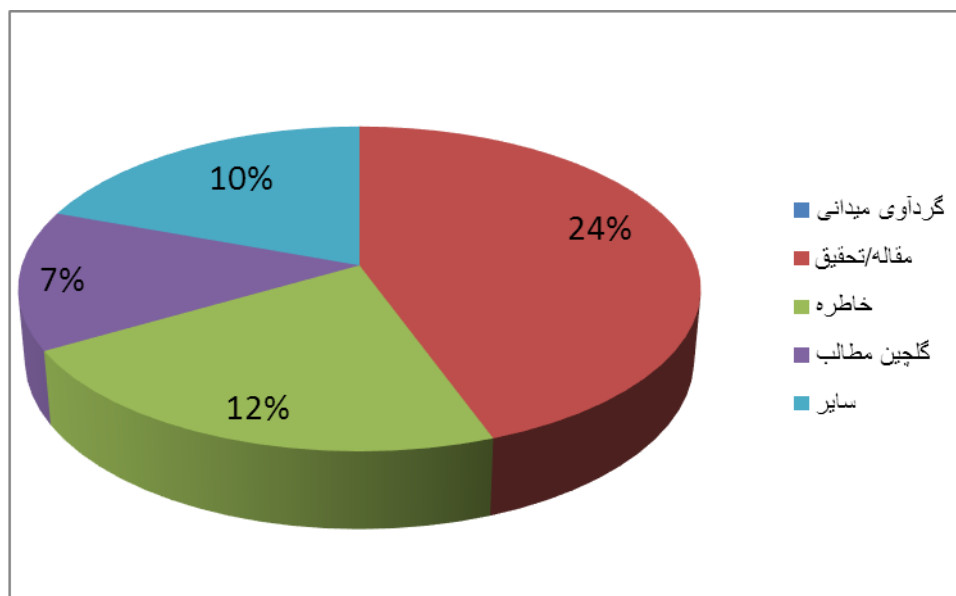
موضوع:

فولکلور دینی (دینسل فولکلور)، ادبیات شفاهی (شفاهی خالق ادبیاتی)، علوم عامیانه (خالق بیلگیسی)؛ از عمده سر فصل‌هایی است که نویسندگان اقدام به نوشتن مقاله در آن زمینه‌ها می‌کنند. زنان فعال در این نشریه نیز در شاخه‌ها و موضوعات مربوطه اقدام به نوشتن و ثبت ۱۱۶ تیتراژ موضوع فولکلوریک کرده‌اند که از عمده‌ترین آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

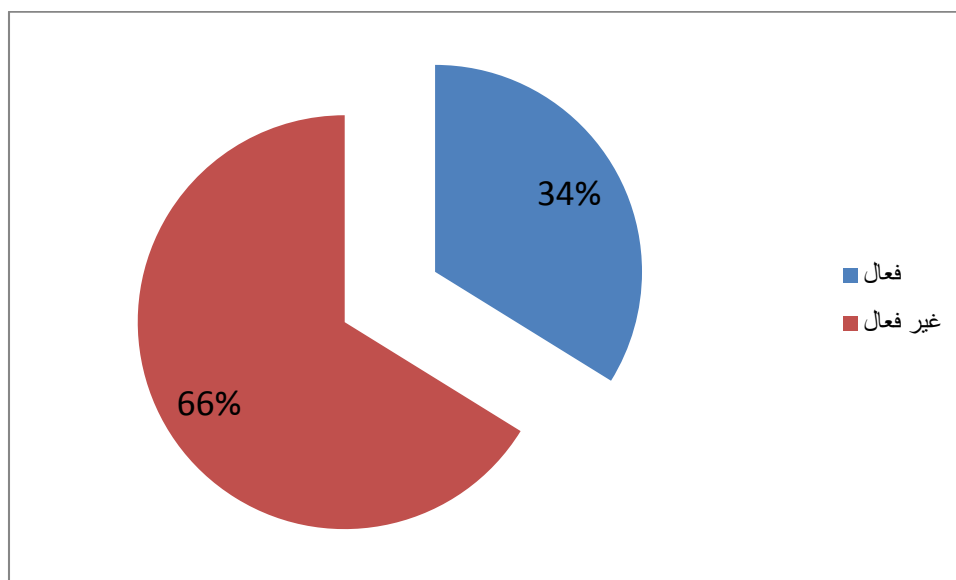
نوع:

مطالب درج شده در نشریه در قالب‌هایی نظیر گردآوری میدانی، ثبت خاطره، مقاله و... بوده است که زنان فعال بیشترین مطالب خود را در قالب مقاله و کار تحقیقی ارائه داده‌اند. خاطره و مطالعه میدانی در مقام دوم و سوم قرار دارند.

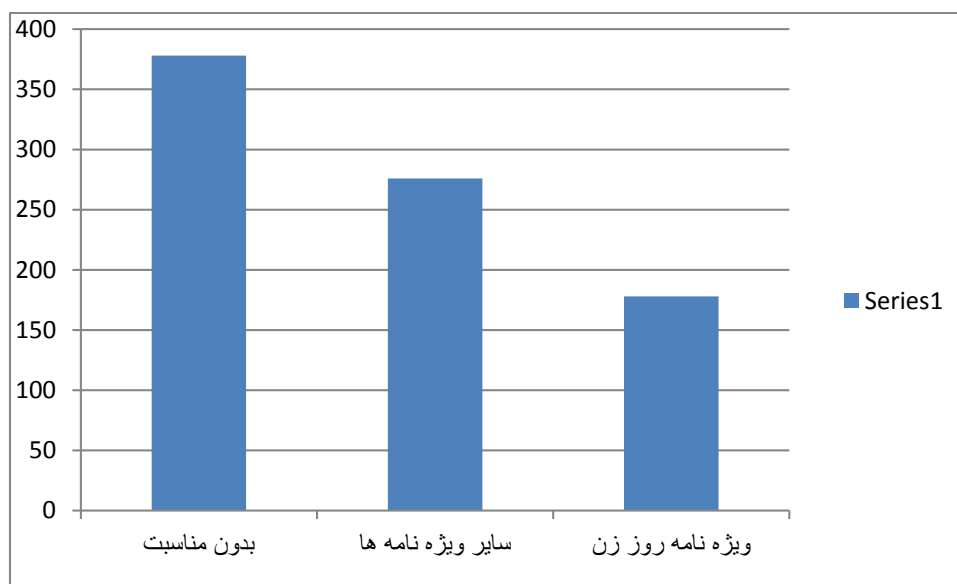
افراد فعال و غیر فعال (بیش از ۳ نوشته):

از ۶۸ زن فعال در نشریه ۳۴٪ آن‌ها به طور مستمر (بیش از ۳ تیتر موضوع) ارائه داده اند و ۶۶٪ آن تنها یک یا دو بار اقدام به ثبت مطلب کرده‌اند. منظور از زنان فعال مذکور در تحقیق ۳۴٪ به دست آمده در آمار زیر است.

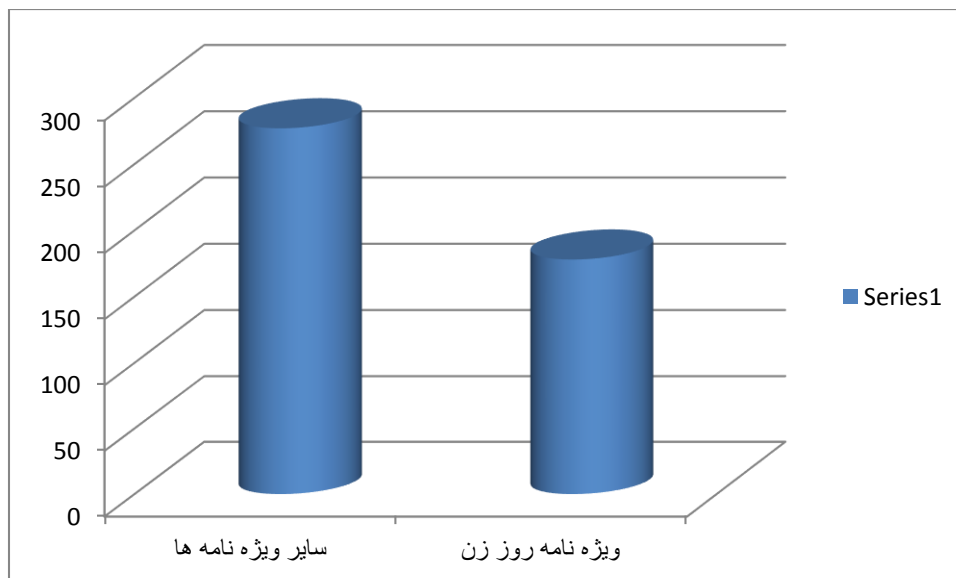

میزان کل مطالب ارائه شده:

از ۸۳۲ تیتزر مطلب چاپ شده در نشریه ائل بیلمی، ۳۷۸ تیتزر بدون مناسبت و تحت عنوان نشریه ائل بیلمی به چاپ رسیده، ۲۷۶ تیتزر تحت عنوان ویژه نامه‌های مختلف و ۱۷۸ تیتزر تحت عنوان ویژه نامه زنان به چاپ رسیده است:

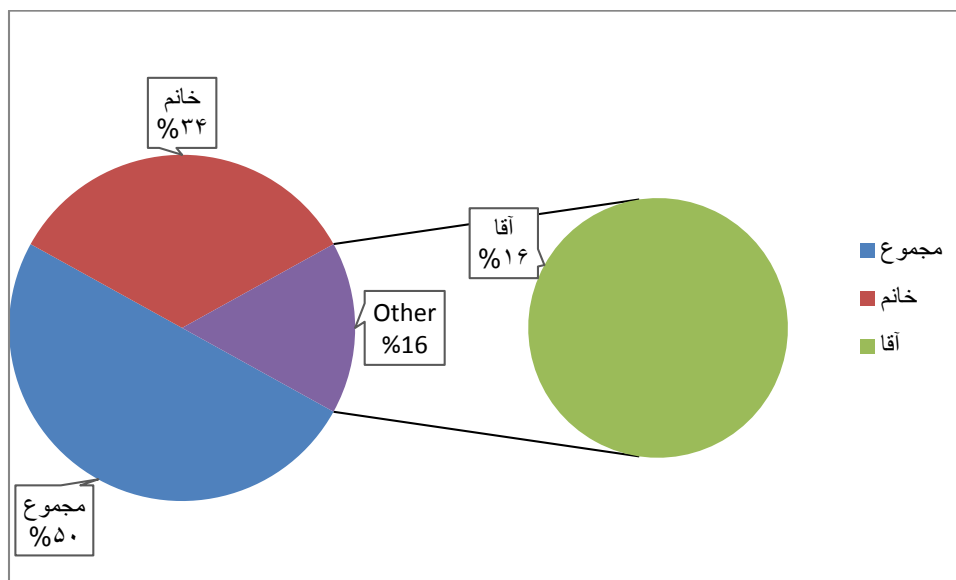

میزان مطالب ارسالی به ویژه نامه‌ها:

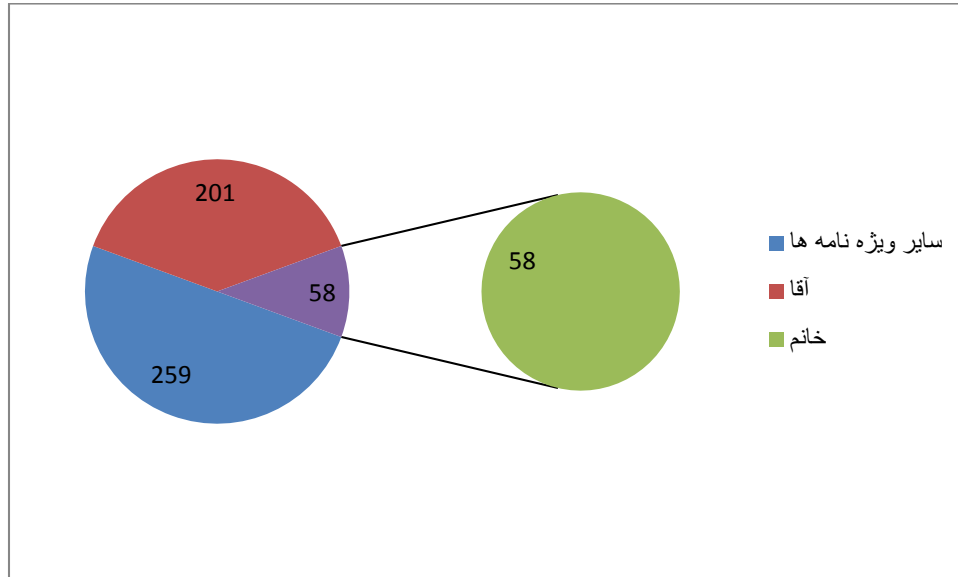
میزان مشارکت آقایان در ویژه نامه زنان:

از مجموع ۱۷۱ عنوان مطلب درج شده در ویژه نامه زنان، ۱۱۶ تیتر مندرجات زنان و تنها ۵۵ عنوان به دست آقایان به رشته تحریر درآمده است.

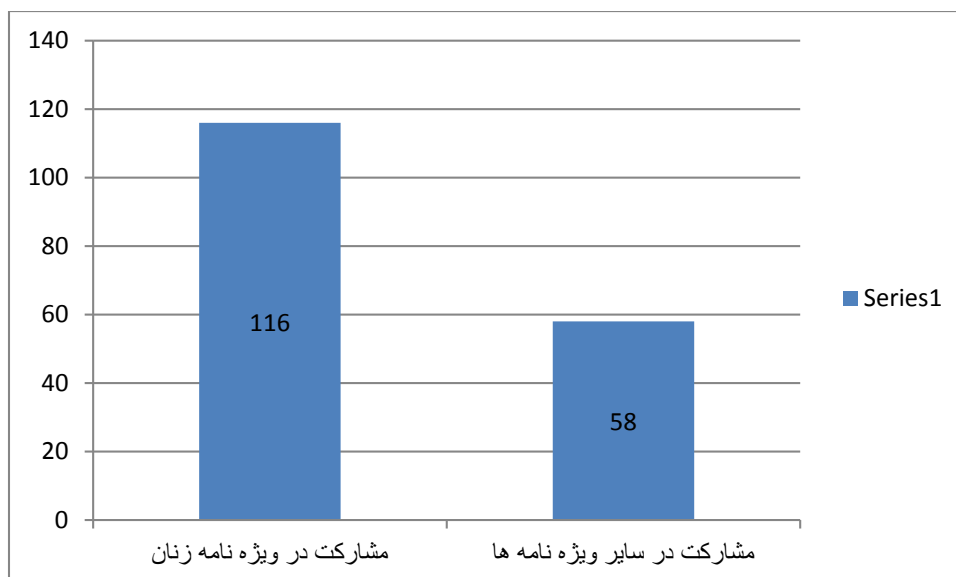
میزان مشارکت در سایر ویژه نامه‌ها:

میزان مشارکت آقایان در سایر ویژه نامه‌ها نسبت به ویژه نامه زنان به میزان قابل توجهی بالا رفته است و از ۲۵۹ تیتیر مطلب مندرج، ۲۰۱ تیتیر مرتبط به ارسالات آقایان و ۵۸ تیتیر مربوط به خانم‌ها می‌باشد.

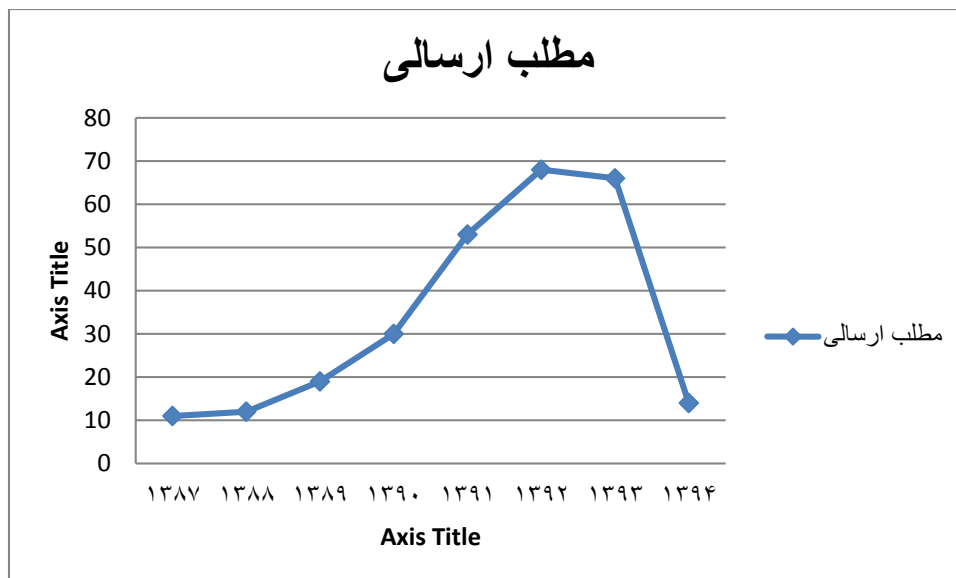
میزان مشارکت خانم‌ها در ویژه نامه‌های زنان و سایر ویژه نامه‌ها:

خانم‌ها حدود ۵۸ تیتیر نوشته به سایر ویژه نامه‌ها ارسال کرده‌اند و ۱۱۶ تیتیر نوشته در ویژه نامه‌های مرتبط به روز زن دارند که نشان از علاقه آن‌ها به مشارکت در موضوعاتی است که مستقیم یا غیر مستقیم به مسائل زنان مربوط است.

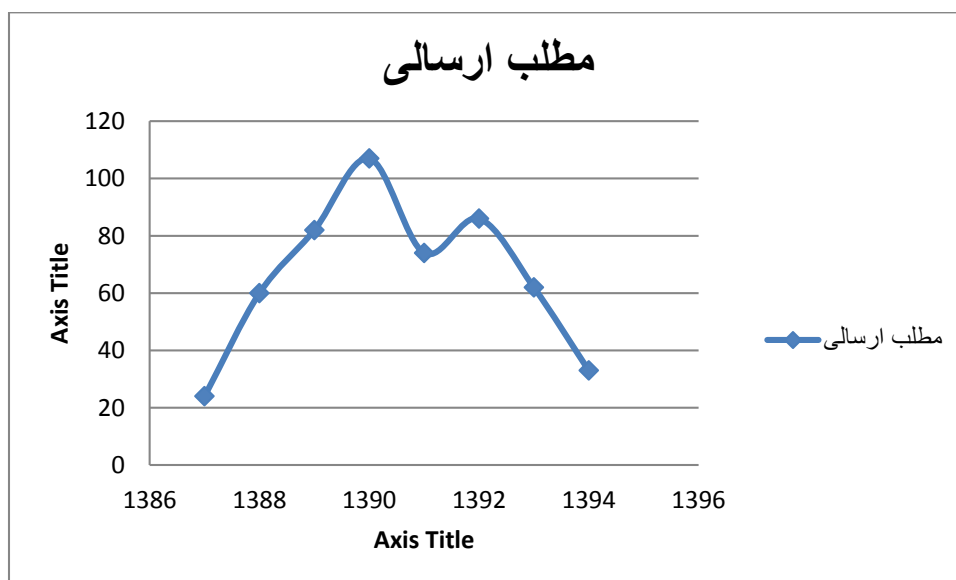
مشارکت زنان در سال‌های مختلف:

از دی ماه ۱۳۸۷ که اولین نشریه ائیل بیلیمی زیر چاپ رفت تا تابستان ۱۳۹۴ زنان به طور مستمر فعالیت کرده اند که می‌توان اوج آن را در سال ۱۳۹۲ مشاهده کرد. از سال ۱۳۹۱ این مشارکت به صورت صعودی افزایش یافته است که تا سال ۱۳۹۳ ادامه داشته است. لذا سال‌های ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ را می‌توان سال‌های درخشش زنان در نشریه نام برد. (قابل ذکر است بنا به تغییر روش نشر در سال ۹۴ فعالیت چاپ نشریه در کلیه زمینه‌ها محدودتر شده است).

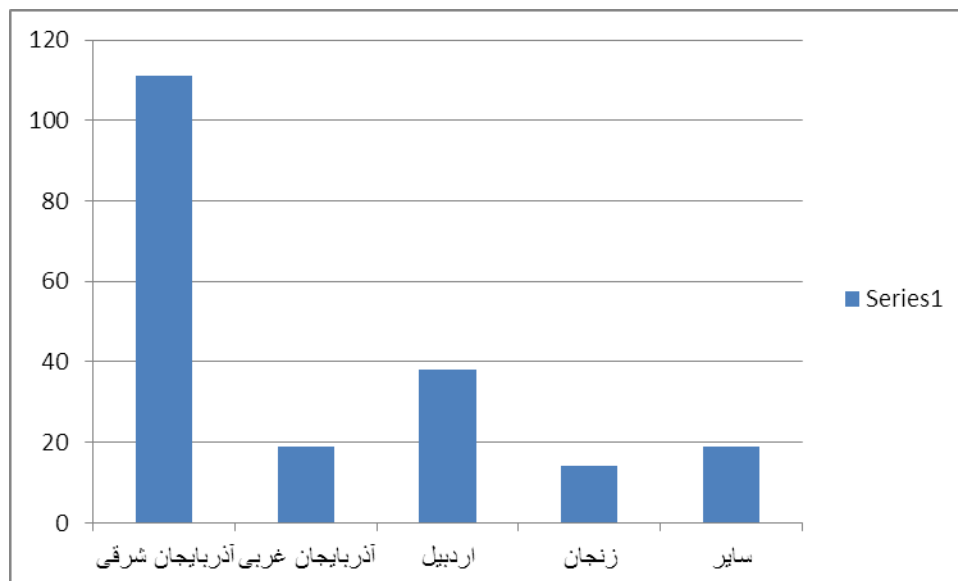
مشارکت آقایان در سال‌های مختلف:

این آمار برای آقایان از سال ۱۳۸۹ شروع شده و در سال ۱۳۹۰ به اوج خود رسیده است. اما در سال‌های حضور پر رنگ زنان حضور آقایان سیر نزولی داشته است که قابل تامل است. گویا حضور یکی عرصه را بر دیگری تنگ می‌کرده یا بالعکس! (قابل ذکر است بنا به تغییر روش نشر در سال ۹۴ فعالیت چاپ نشریه در کلیه زمینه‌ها محدودتر شده است).

میزان مشارکت زنان از استان‌های مختلف:

استان آذربایجان شرقی، اردبیل و آذربایجان غربی از نظر جغرافیایی بیشترین تراکم مشارکت را دارا هستند.

در پایان از جناب آقای مهندس علیرضا صرافی مدیر مسئول موسسه ائل‌بیلیمی به خاطر در اختیار گذاشتن آمار مربوط به نشریه تشکر کرده برای ایشان و خانواده بزرگ ائل‌بیلیمی موفقیت و پیروزی آرزومندم